

Адреса: м. Київ, 02152, вул. А. Бучми 8, офіс 250. Tel. +38 067 2611682
E-mail: Sergiy.zibtsev@gmail.com URL: <https://nubip.edu.ua/node/9083>

13.05.2022 № 1/05

Президенту України Зеленському В.О.

копія: Комітет Верховної Ради України

з питань екологічної політики та природокористування,

Кабінет Міністрів України,

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України,

Державне агентство лісових ресурсів України,

Державна служба України з надзвичайних ситуацій,

Державне агентство України з управління зоною відчуження

*Щодо необхідності запровадження
надзвичайного порядку попередження та
гасіння лісових пожеж в Україні в умовах війни*

Військова агресія проти України призвела до значного обмеження можливостей попередження та гасіння лісових пожеж, зростання ризиків розвитку мега-пожеж аналогічних пожежам 2020 р., які загрожують тисячам населених пунктів та їх мешканцям поблизу з сосновими лісами.

Розкрадання частини пожежних автомобілів окупаційними військами, неможливість застосування авіації для гасіння та застосування безпілотних літальних апаратів для розвідки пожеж, забруднення лісів вибухонебезпечними предметами, ускладнення можливостей створення резервів паливно-мастильних матеріалів для гасіння тощо, обмежують можливості протипожежних служб, що вже зумовило значну площу ландшафтних пожеж – 913,3 тис. га упродовж 24.02–11.05.2022 р. (додаток 1).

В умовах війни необхідне впровадження надзвичайного порядку попередження та гасіння лісових пожеж, який знизить ризики знищення вогнем населених пунктів біля соснових лісів та їх мешканців, убезпечить лісгосподарський пожежний персонал. Ключові положення Порядку викладені у проєкті Державної стратегії національної системи управління ландшафтними пожежами на 2021-2035 рр. (<https://mepr.gov.ua/news/37619.html>) та Додатку 2.

Регіональний Східноєвропейський центр моніторингу пожеж готовий надати необхідну наукову та іншу підтримку розробки нового порядку.

Голова

Зібцев С. В.

Статистика
кількості та площі ландшафтних пожеж в Україні
протягом 24.02–11.05.2022 р. (за даними ДЗЗ)

(детальна статистика по областях розміщена за посиланням:

<https://drive.google.com/drive/folders/12rxHPnRWxM5xnag2Yw4KGIQmQRjKe8dM?usp=sharing>

Місяць	Всього пожеж		Розподіл площі пожеж за типами ландшафтів, га				
	кіль- кість	площа, га	ліси	в т. ч. хвойні	землі с.-г. призначення	інші природні ландшафти	населені пункти
Лютий	29	13796	3098	865	6370	2256	2072
Березень	2381	748116	260808	39634	250193	176708	60407
Квітень	314	91022	17438	2656	45846	14542	13197
Травень	139	60411	29193	13254	16843	8920	5456
Всього	2863	913345	310537	56409	319252	202426	81132
в т. ч. в областях з бойовими діями	1150	473429	151691	39794	153334	111472	56933

Ключові положення

надзвичайного порядку попередження та гасіння лісових пожеж в Україні в умовах війни

1. Складність проблеми контролю ландшафтних пожеж в епоху змін клімату та у військовий час, яка стосується мільйонів гектарів лісових, сільськогосподарських та інших категорій земель, різних лісо- та земле- користувачів, мешканців тисяч населених пунктів, повноважень ЦОВВ та місцевих органів влади зумовлює те, що Порядок повинен носити міжвідомчий характер, затверджуватись та впроваджуватись на рівні Кабінету Міністрів через Державну та місцеві Комісії ТЕБтНС.
2. Визначення переліку населених пунктів, що розташовані в межах 500 м від соснових лісів та розробка *Плану захисту населеного пункту від лісових пожеж* за участі представників місцевої влади, територіальної оборони, ДСНС, цивільного захисту, підприємств, волонтерів та активістів тощо. Ключовим пунктом Плану є визначення відповідальних осіб та порядку регулярного зменшення горючих матеріалів (лісова підстилка, захаращеність лісу, сухостій, травостій, зрідження лісу) у 200 метровій зоні між населеним пунктом та сосновим лісом. Для формування Плану можуть використовуватись рекомендації Глобального центру моніторингу пожеж (GFMC) та Ради Європи «Захист населених пунктів, ферм та інших об'єктів сільської місцевості від пожеж» (https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u184/ua_guidelines-local-authorities_v14_2.pdf).
3. Розробка на рівні ОДА порядку оголошення надзвичайної пожежної небезпеки лісів в області (комплексний показник пожежної небезпеки вище 5000, швидкість вітру $> 6 \text{ м/с}^1$), переліку посадових осіб та підприємств, які залучаються та заходів, що здійснюються для підвищення готовності до виявлення та швидкого гасіння ландшафтних пожеж.
4. Залучення до попередження, раннього виявлення та швидкого гасіння лісових пожеж у дні з надзвичайною пожежною небезпекою на місцевому рівні (лісове господарство, ОТГ, населений пункт, що знаходиться біля соснового лісу) представників місцевих органів влади, територіальної оборони, цивільного захисту, територіальних органів ДСНС, МВС, місцевих активістів та волонтерів шляхом спільної розробки *Оперативно-мобілізаційного плану заходів з попередження та гасіння лісових пожеж у ___ ОТГ*;
5. Визначення ролі кожної сторони у Плані та потенційних ресурсів, які можуть бути надані (персонал, автотранспорт, мотоцикли, квадроцикли, засоби радіозв'язку для патрулювання у дні надзвичайної пожежної небезпеки, мотопомпи, рукава, генератори, ранцеві вогнегасники, ручні інструменти, індивідуальні засоби захисту пожежних для гасіння, продукти харчування).
6. Визначення Міжвідомчого порядку радіообміну (включно із мобільними телефонами залучених осіб) з метою координації та швидкого обміну

¹ https://meteo.gov.ua/ua/33345/dareffort/dareffort_about

інформацією щодо патрулювання, виявлення пожеж, реагування на пожежу та її швидкого гасіння;

7. Визначення міжвідомчого порядку передачі інформації про виявлену пожежу (в тому числі передачі зображень камер відеоспостереження на пожежно-спостережних вежах лісогосподарських підприємств зацікавленим сторонам. Визначення порядку міжвідомчої координації під час гасіння великих пожеж. Порядок організації максимально агресивного реагування для гасіння пожежі на ранніх стадіях її розвитку.
8. Створення єдиного реєстру та електронної карти джерел води, системи моніторингу кількості води для пожежних автомобілів всіх відомств та карти доріг протипожежного призначення в лісах для доставки води та гасіння лісових та інфраструктурних пожеж біля та в межах населених пунктів.
9. Внесення в реєстр професій та створення системи кваліфікаційної підготовки керівників гасіння лісових пожеж, лісових пожежних, а також систему допуску персоналу до роботи.
10. Затвердження безпечного для персоналу та населення порядку гасіння особливо великих пожеж (>200 га) у забруднених вибухонебезпечними предметами лісах із застосуванням елементів методики розробленої Глобальним центром моніторингу пожеж (GFMC) (https://gfmc.online/globalnetworks/SEEurope/SEEurope_1_radio.html).